

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Košťuřík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M. 1986: *Pravěk Třebíčska*. Brno, Třebíč: Muzejní a vlastivědná společnost, Západomoravské muzeum.

Moník, M. 2012: Hunter-gatherer site at Vladislav (Třebíč district). *Archeologické rozhledy* 64, 508–524.

Moník, M. 2014: *Pozdní paleolit v Čechách a na Moravě*. Rkp. disertační práce. Uloženo: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Salaš, M. 2008: Pravěké a časně historické nálezy na Velkomeziříčsku. In: Z. Fišer (ed.): *Velké Meziříčí v zrcadle dějin*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 11–23.

Valoch, K. 2004: Křišťály jako surovina štípané industrie. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* 89, 129–166.

Resumé

Kojatín (Třebíč Dist.), “Dražky”. Late Palaeolithic or Mesolithic (?). Isolated finds. Surface survey.

OLŠOVEC (OKR. PŘEROV)

„Zábřeh“. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

Dne 24. 10. 2015 byla objevena nová paleolitická poloha při západním okraji katastru obce Olšovec. Lokalita byla objevena v rámci systematického povrchového průzkumu paleolitického osídlení bečevské části Moravské brány na výrazném návrší v poloze „Zábřeh“ (344,2 m n. m.). Zaoblený protáhlý hřbet návrší je orientován ve směru severozápad – jihovýchod. Ze strany západní je krytý za údolím říčky Veličky zalesněným zlomovým svahem kopce „Hůrka“, který se již nachází na sousedním katastru obce Lhotka u Hranic a vytváří velmi nápadný jihovýchodní výběžek Oderských vrchů vypínající se nad obcemi Hrabůvka a Lhotka u Hranic.

Zjištěná koncentrace nálezů leží přibližně na geografické souřadnici 49.589886°N 17.709241°E (WGS-84). Nadmořská výška nálezové polohy činí 340 – 344 m. Prozatím byla shromážděna malá kolekce patinované kamenné štípané industrie čítající 6 kusů, kterou lze rámcově datovat do období mladého paleolitu. Zastoupenou technologickou složku v nalezeném souboru tvoří úštěpy a mikroúštěpy, dále čepel a jedna mikročepelka. Mezi nalezenými artefakty zaujme rydlo na zlomené čepeli. Jeden masivnější úštěp byl opatřen místní retuší. Ze surovinného hlediska v kolekci zcela převládá eratický silicit.

Na lokalitě byl zaznamenán i výskyt drobných valounů moravského jurského rohovce. Z vrcholové partie kopce „Zábřeh“ je možné opticky kontrolovat bečevskou i oderskou část Moravské brány, což mohlo v rámci loveckých strategií sehrát důležitou roli při výběru tohoto místa k osídlení. Jižním směrem přes údolí Bečevské brány se na horizontu rýsují dvě výrazné přírodní dominanty Velká a Malá Kobylanka u Hranic na Moravě, v jejichž okolí se nachází známá koncentrace lokalit z doby mladého paleolitu (Neruda, Kostrhun 2002).

Jedinou starší zmínku odkazující na výskyt archeologických nálezů u Olšovce uvedl ve svém článku Předhistorické osídlování a nálezy z Hranicka a Lipenska publikovaném na stránkách Záhorské kroniky Josef Skutil: „Na polích Střítež – Olšovec sbírali hojně drobných neolitických pěkně opracovaných pazourků p. Janek, Klvaňa a Indra.“ (1933, 114).

Nově objevená lokalita v poloze „Zábřeh“ představuje zcela první doklad paleolitického osídlení na katastru Olšovce a zároveň rozšiřuje naše dosavadní poznatky o rozsahu aktivit mladopaleolitických lovců v krajině při severovýchodním okraji Bečevské brány.

Zdeněk Schenk, Kateřina Dlouhá, Jan Mikulík

Literatura

Neruda, P., Kostrhun, P. 2002: Hranice – Kobylanka. Mladopaleolitická stanice v Moravské bráně. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* 87(1-2), 105–155.

Skutil, J. 1933: Předhistorické osídlování a nálezy z Hranicka a Lipenska. *Záhorská kronika* 15(4), 97–126.

Resumé

Olšovec (Přerov Dist.) „Zábřeh“. A new Upper Paleolithic site in Moravian Gate was discovered in the cadastral territory of Olšovec near Hranice na Moravě. A small collection of six Upper Paleolithic artifacts made from erratic flint was collected during surface survey (November 2015) on a „Zábřeh“ elevation (344.2m asl.).

PAVLOV (OKR. BŘECLAV)

Lokalita Pavlov I. Gravettien. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu zimy a jara 2015 započaly stavební práce na výstavbě expoziční budovy Archeoparku Pavlov (srv. zprávy za roky 2013 – 2014 v Přehledu výzkumů 55 a 56).

Rozšíření okrajů stavební jámy (obr. 3), hloubení přípojek a další terénní práce vyžadovaly záchranný výzkum a průběžný archeologický dohled. Celkový plán lokality se tak dále rozšířil. Především vyvstala nutnost prozkoumat rozšířené okrajové části stavby, a to v následujících sektorech:

Sektor Severozápad – rozšíření mamutí skládky. Na základě požadavku architekta byly rozšířeny okraje mamutí skládky vně stavby (jižně, západně) v pásech o šířce 1,5 m, prozkoumány a následně odebrány. Tím se délka základního obdélníku rozšířila až po metr 63 a šířka do záporné hodnoty -A. Dále byl prozkoumán a odebrán nepravidelný výklenek plánované stavby (metry -A až -E47/51). V celé takto rozšířené ploše pokračovala mamutí skládka analogicky k situaci z roku 2014. V půdorysu je opět vytvořena síť polygonů kryogenního původu, prostupující zde nepravidelné koncentrace tmavých antropogenních sedimentů s úlomky zuhelnatělého dřeva a jako rzivé zprohýbané polohy se projevuje i zvýšená koncentrace Fe v sedimentu. V celém prostoru jsou rozloženy mamutí kosti, převážně kosti končetin, žebra, lopatky a jednotlivé stoličky (obr. 4). Výraznou kumulaci tvořila situace ve čtverci -A56, a to dolní čelist mamuta, kolem níž se nahromadila skupina kostí končetin a zubů (obr. 5). Veškeré archeologické i stavební práce probíhaly s ohledem na ochranu centrální části mamutí skládky, která byla již v roce 2014 vybrána a konzervována pro budoucí expozici.

Obr. 3. Pavlov I. Celkový pohled na rozšřřování okrajů mamutí skládky.

Fig. 3. Pavlov I. General view of extension of the mammoth bone deposit.

Obr. 4. Pavlov I – Severozápad. Detail nálezů fauny.

Fig. 4. Pavlov I – Northwest. Detail of the faunal remains.

videlné koncentrace tmavých antropogenních sedimentů s úlomky zuhelnatělého dřeva a jako rzivé zprohýbané polohy se projevuje i zvýšená koncentrace Fe v sedimentu. V celém prostoru jsou rozloženy mamutí kosti, převážně kosti končetin, žebra, lopatky a jednotlivé stoličky (obr. 4). Výraznou kumulaci tvořila situace ve čtverci -A56, a to dolní čelist mamuta, kolem níž se nahromadila skupina kostí končetin a zubů (obr. 5). Veškeré archeologické i stavební práce probíhaly s ohledem na ochranu centrální části mamutí skládky, která byla již v roce 2014 vybrána a konzervována pro budoucí expozici.

Sektor Jihozápad A – rozšíření okrajů. Podle požadavků architekta byly rozšířeny rovněž okraje trojúhelníkovité plochy A (výzkum 2013 a 2014) o pás v šířce asi 1 m. Tím byl kompletován plán z roku 2014 o další přilehlé kumulace kostí a artefaktů. Ze začištěného profilu byl odebrán otisk profilu pro budoucí expozici.

Jihovýchod K – při terénních úpravách při východním okraji stavby byla zastižena zhruba oválná koncentrace artefaktů a kostí o rozměrech 5 × 8 m. Byly odebrány vzorky materiálu, celá situace je zakryta geotextilií a konzervována na místě.

Jiří Svoboda, Martin Novák, Sandra Sázzelová

Resumé

Pavlov (Břeclav Dist.), Pavlov I. In addition to 2013 – 2014 exploratory and salvage fieldworks at Pavlov I, evoked by construction of the Archaeopar Exhibit Hall, the following zones were excavated and added in the general groundplan during winter and spring 2015: Northwest sector (with extension of the mammoth bone deposit); Southwest sector (extension of zone A); and margins of the Southeast sector (a new concentration labeled K).

Obr. 5. Pavlov I – Severozápad, čtverec -A56. Dolní čelist mamuta s průvodními nálezy fauny.

Fig. 5. Pavlov I – Northwest, square -A56. Mammoth mandible with additional faunal remains.